

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Кафедра музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної
діяльності

Валентина НАДОЛЬСЬКА, Світлана ГАВРИЛЮК

МУЗЕЄФІКАЦІЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ І ПРИРОДНОЇ
СПАДЩИНИ:
методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти другого
(магістерського) рівня підготовки
спеціальності В 12 «Культурологія та музеєзнавство»)
освітньо-професійної програми «Музеєзнавство, пам'яткознавство»

УДК 069:930(072)

Н 17

Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 6 від 18 лютого 2026 р.)

Рецензент: Крамар Ю. В. – доктор історичних наук, професор кафедри
всесвітньої історії Волинського національного університету імені Лесі
Українки.

**Надольська В. В., Гаврилюк С. В. Музеєфікація історико-культурної і
природної спадщини:** методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти
другого (магістерського) рівня підготовки спеціальності В 12
«Культурологія та музеєзнавство» освітньо-професійної програми
«Музеєзнавство, пам'яткознавство». Луцьк, 2026. 52 с.

Методичні рекомендації містять настанови для вивчення здобувачами
вищої освіти другого (магістерського) рівня підготовки спеціальності В 12
«Культурологія та музеєзнавство» освітньо-професійної програми
«Музеєзнавство, пам'яткознавство» нормативного освітнього компонента
«Музеєфікація історико-культурної і природної спадщини». Видання
включає силабус освітнього компонента, який дасть змогу ознайомитися із
структурою та змістом курсу; плани практичних занять, які передбачені
силабусом ОК; тестові завдання, які дозволять здобувачам освіти перевірити
засвоєний матеріал.

УДК 069:930(072)

Н 17

© Надольська В. В., 2026

© Гаврилюк С. В., 2026

© Волинський національний університет
імені Лесі Українки

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. Силабус освітнього компонента «Музеєфікація історико-культурної і природної спадщини».....	6
РОЗДІЛ 2. Плани практичних (семінарських) занять і методичні рекомендації до їх підготовки.....	30
РОЗДІЛ 3. Тестові завдання для самоконтролю.....	46

ВСТУП

Важлива роль у формуванні професійних компетентностей здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності В 12 «Культурологія та музеєзнавство» освітньо-професійної програми «Музеєзнавство, пам'яткознавство» у Волинському національному університеті імені Лесі Українки відводиться нормативному освітньому компоненту «Музеєфікація історико-культурної і природної спадщини». Він спрямований на: формування у здобувачів вищої освіти наукового бачення та практичного інструментарію реалізації процесу перетворення об'єктів культурної спадщини або явищ природи на об'єкти музейного показу. Освітній компонент знайомить здобувачів з науково-методологічним, технологічним та управлінськими аспектами цього складного та багатогранного процесу.

Підготовлене видання містить: силабус освітнього компонента, який дасть змогу ознайомитися із змістовим наповненням, структурою курсу, темами, які виноситимуться на лекції, практичні (семінарські) заняття, а також відведені викладачем на самостійне опрацювання, політикою оцінювання знань студентів; плани практичних (семінарських) занять; рекомендації, які допоможуть здобувачам освіти на належному рівні підготуватися до практичних (семінарських) занять та організувати власну самостійну роботу. Методичне видання включає також тестові завдання, які допоможуть студентам перевірити рівень засвоєння ними проблем навчального курсу.

Методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня підготовки спеціальності В 12 «Культурологія та музеєзнавство» з освітнього компонента «Музеєфікація історико-культурної і природної спадщини» розроблені з урахуванням:

– Освітньо-професійної програми «Музеєзнавство, пам'яткознавство» (затверджена вченою радою Волинського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 6 від 27.05.2025 р.);

- Положення про організацію освітнього процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки;
- Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки;
- Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки;
- Положення про підготовку здобувачів за дуальною формою здобуття освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти;
- Положення про порядок формування індивідуальної траєкторії навчання здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки;
- Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

РОЗДІЛ 1
СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«МУЗЕЄФІКАЦІЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ І ПРИРОДНОЇ
СПАДЩИНИ»

Силабус освітнього компонента «МУЗЕЄФІКАЦІЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ І ПРИРОДНОЇ СПАДЩИНИ» підготовки магістерського освітнього рівня, галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки», спеціальності В 12 «Культурологія та музеєзнавство», за освітньою програмою «Музеєзнавство, пам'яткознавство».

Розробник: Надольська В. В., доцент кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності, к.і.н., доцент.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(Чибирак С. В.)

Силабус освітнього компонента затверджений на засіданні кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри:

(Гаврилюк С. В.)

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента	
Денна форма здобуття освіти	Галузь знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки	Нормативний	
Кількість годин/кредитів 120/4	Спеціальність В 12 Культурологія та музеєзнавство	Рік навчання 2-й Семестр 3-й	
ІНДЗ: є		Лекції 20 год.	
		Практичні (семінарські) 28 год.	
		Освітньо-професійна програма Музеєзнавство, пам’яткознавство	Самостійна робота 64 год.
		Освітній рівень магістерський	Консультації 8 год.
Форма контролю: залік			
Мова навчання українська		Навчальний план 2025 р.	

II. Інформація про викладача

ПП: Надольська Валентина Василівна.

Науковий ступінь: кандидат історичних наук.

Вчене звання: доцент.

Посада: професор кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності.

Контактна інформація: e-mail: nadolsk65@gmail.com

Дні занять: див. електронний розклад <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

Електронний курс на платформі Moodle:

<https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=3045>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація ОК. ОК «Музеєфікація історико-культурної і природної спадщини» належить до переліку нормативних навчальних дисциплін підготовки магістрів за спеціальністю В 12 «Культурологія та музеєзнавство», освітньою програмою «Музеєзнавство, пам'яткознавство» і спрямований на формування у здобувачів вищої освіти наукового бачення та практичного інструментарію збереження культурної і природної спадщини. Освітній компонент знайомить здобувачів з теорією, методиками і практиками музеєфікації об'єктів культурної і природної спадщини, можливостями їх подальшого використання для економічного і культурного розвитку регіонів. Звернуто увагу на форми музеєфікації об'єктів історії, археології, архітектури, монументального мистецтва, ландшафту та містобудування, садово-паркового мистецтва, науки й техніки, природи. Окрім аудиторних занять здобувачі матимуть можливість взяти безпосередню участь у музейній роботі та пам'яткоохоронній діяльності. Ознайомлення з оригінальними об'єктами культурної і природної спадщини сприятиме формуванню власних творчих ідей з подальшим втіленням на практиці.

2. Пререквізити та постреквізити освітнього компонента.

Пререквізити. Вивчення дисципліни базується на засвоєнні ОК 1. Управління проектами, ОК 8. Музейні та пам'яткоохоронні стратегії у ХХІ ст.

Постреквізити. Знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даного ОК, будуть потрібні для проходження виробничої практики із написанням кваліфікаційної роботи (ОК 14) та написання випускної кваліфікаційної роботи (ОК 15).

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета освітнього компонента: формування у здобувачів вищої освіти: системи знань міждисциплінарного рівня про способи та форми музеєфікації

культурної і природної спадщини у сучасних умовах; практичних навичок та умінь їх використання у майбутній професійній діяльності.

Основними завданнями вивчення ОК «Музеєфікація історико-культурної і природної спадщини» є: створення чітких та системних уявлень про теорію і практику музеєфікації об'єктів культурної та природної спадщини, окремих їх типів і видів; формування у здобувачів розуміння основних етапів виявлення та вивчення культурної і природної спадщини; ознайомлення студентів з практичним досвідом збереження культурної і природної спадщини; оволодіння основними вітчизняними і зарубіжними практиками музеєфікації культурної і природної спадщини.

4. Компетентності. Програмні результати навчання. Soft skills.

Вивчення освітнього компонента дозволить здобувачам вищої освіти набути наступні компетентності, програмні результати навчання та м'які навички:

Загальні компетентності – ЗК 3. Здатність працювати з урахуванням вітчизняного і міжнародного контексту.

Спеціальні – СК 2. Здатність здійснювати музеєфікацію об'єктів історико-культурної і природної спадщини. СК 3. Здатність провадити інноваційну діяльність в музейній справі, пам'яткоохоронній діяльності. СК 4. Здійснення науково-дослідної, науково-педагогічної, управлінської діяльності. СК 5. Здатність розвивати соціальне усвідомлення ролі культурної спадщини.

Програмні результати: ПР 1. Розуміти проблеми збереження, інтерпретації та використання історико-культурної спадщини, оцінювати та аналізувати поточний стан і ключові тенденції розвитку музейної та пам'яткоохоронної галузі у цілому. ПР 2. Застосовувати ефективні методи та технології проєктування та модернізації музейних і пам'яткоохоронних установ відповідно до вимог споживачів і законодавства, чинних стандартів та технічних умов. ПР 4. Обґрунтовувати і створювати нові та модернізувати існуючі експозиції, виставки, екскурсійно-туристичні маршрути тощо. ПР 7.

Знати та застосовувати сучасні технології інтерпретації та актуалізації історико-культурної та природної спадщини. ПР 9. Розробляти інноваційні продукти на внутрішньому та зовнішньому ринках культурних послуг. ПР 10. Розробляти проекти з музеєфікації об'єктів історико-культурної та природної спадщини. ПР 11. Застосовувати набуті знання для проведення науково-дослідної роботи у професійній діяльності.

Soft skills. Вивчення освітнього компонента дозволить здобувачам освіти розвинути: навички переговорів та переконання; міждисциплінарної комунікації; критичного мислення, аналітичні здібності; управління проектами; тайм-менеджменту; уміння працювати в команді; креативне мислення; навички вирішення проблем.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (семін.)	Сам. роб.	Консультатції	Форма контролю/ бали
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Теоретичні основи музеєфікації об'єктів культурної та природної спадщини	8	2	2	4		ДС, УО, Р, ІРС, ІНДЗ / 5
Тема 2. Музеєфікація пам'яток як найважливіший ресурс їх використання	6		2	4		ДС, УО, Р, ІРС, ІНДЗ / 5
Тема 3. Нормативно-правові документи та організаційне забезпечення процесів музеєфікації об'єктів культурної і природної спадщини	8	2	2	4		ДС, УО, Р, ІРС, ІНДЗ / 5
Тема 4. Методика і форми музеєфікації об'єктів спадщини.	8		2	5	1	ДС, УО, Р, ІРС, ІНДЗ / 5
Тема 5. Музеєфікація об'єктів археологічної спадщини	10	2	2	5	1	ДС, УО, Р, ІРС, ІНДЗ / 5
Тема 6. Музеєфікація	10	2	2	5	1	ДС, УО, Р,

пам'яток історії						ІРС, ІНДЗ / 5
Тема 7. Пам'ятки архітектури та містобудування як об'єкти музеєфікації	9	2	2	4	1	ДС, УО, Р, ІРС, ІНДЗ / 5
Тема 8. Музеєфікація пам'яток науки і техніки, індустрії	7		2	4	1	ДС, УО, Р, ІРС, ІНДЗ / 5
Тема 9. Середовищний підхід до музеєфікації. Сади і парки, ландшафтні пам'ятки як об'єкти музеєфікації	10	2	2	5	1	ДС, УО, Р, ІРС, ІНДЗ / 5
Тема 10. Передпроектні дослідження та розробка проекту музеєфікації об'єктів культурної і природної спадщини	10	2	2	5	1	ДС, УО, Р, ІРС, ІНДЗ / 5
Тема 11. Методика оцінювання ефективності функціонування музеєфікованих об'єктів культурної і природної спадщини	10	2	2	5	1	ДС, УО, Р, ІРС, ІНДЗ / 5
Тема 12. Світовий досвід музеєфікації об'єктів культурної і природної спадщини	9	2	2	5		ДС, УО, Р, ІРС, ІНДЗ / 5
Тема 13. Вітчизняні практики музеєфікації об'єктів культурної і природної спадщини	8	2	2	4		ДС, УО, Р, ІРС, ІНДЗ / 5
Тема 14. Музеєфіковані пам'ятки як об'єкти туристичної індустрії	7		2	5		ДС, УО, Р, ІРС, ІНДЗ / 5
Робота на семінарських заняттях						70 балів (5 балів x 14 занять)
Відвідування і робота на лекційних заняттях						10 балів
Виконання завдань самостійної роботи						10 балів
ІНДЗ						10 балів
Усього годин/ балів	120	20	28	64	8	100 балів

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору, УО – усне опитування тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувачів вищої освіти виконується за завданням і при методичному керівництві викладача, але без його безпосередньої участі. Вона включає як повністю самостійне засвоєння окремих тем освітнього компонента, так й опрацювання тем, які розглядаються під час аудиторної роботи. У ході самостійної роботи здобувачі освіти опрацьовують та конспектують навчальну, наукову і довідкову літературу, виконують завдання, спрямовані на закріплення знань і формування умінь та навичок, готуються до поточного контролю з освітнього компонента.

№ теми	Види, зміст самостійної роботи
1	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. На одному із конкретних прикладів проілюструвати етапи процесу музеєфікації: виявлення в середовищі побутування об’єкту спадщини, створення навколо об’єкта та/або в ньому музейного середовища, забезпечення збереженості, дослідження, презентація та інтерпретація шляхом створення експозицій (при цьому експозиції можуть виступати в якості доповнення до показу інтер’єру або експонування під відкритим небом самих об’єктів), організація процесу комунікації з музейної аудиторією.
2	Підготовка до семінарського заняття. Проаналізуйте пам’яткоохоронну та музейну діяльність в Україні упродовж 2017–2021 рр. та доведіть / спростуйте тезу, що музеєфікація пам’яток є найважливішим ресурсом їх використання. Опрацюйте матеріали про цифрову музеєфікацію як перспективний механізм збереження і презентації культурної і природної

	спадщини.
3	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Проаналізувати міжнародні хартії про охорону культурної і природної спадщини та тлумачення названими документами сутності і завдань музеєфікації.
4	Підготовка до семінарського заняття. Ознайомитися з аналітичними (інвентаризації, ідентифікації, верифікації, багатокритеріальної оцінки, паспортизації) та синтезуючими (ревалоризації, реабілітації, музеєфікації) методиками робіт з регенерації історичних містобудівних комплексів, обґрунтованими у працях дослідника архітектури М. Бевза.
5	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати монографію: Кепін Д. В. Музеєфікація об'єктів археологічної спадщини в Європі: на прикл. пам'яток первіс. культури / Центр пам'яткознав. НАН України та Укр. Т-ва охорони пам'яток історії та культури. Київ : Центр пам'яткознав. НАНУ та УТОПІК : Максименко М. Т., 2005. 175 с.
6	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Відповідно до актуальних в пам'яткознавстві класифікацій укласти таблицю музеєфікованих пам'яток історії (перша колонка – назва групи пам'яток, друга – не менше 5 прикладів їх музеєфікації).
7	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Ознайомитися з дослідженнями О. Жукової з проблем збереження та використання замкових комплексів, створення ансамблевих музеїв як одного з напрямів музеєфікації історико-культурних пам'яток.
8	Підготовка до семінарського заняття. Ознайомитися з матеріалами про світовий досвід реконструкції та адаптації давніх шахт і рудників.
9	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати матеріали про метод моделювання та його

	використання для музеєфікації нематеріальної культурної спадщини.
10	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати матеріали про етапи музеєфікації об'єктів нематеріальної культурної спадщини.
11	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати матеріали про види ризиків для ефективного функціонування музеєфікованих об'єктів культурної і природної спадщини.
12	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати матеріали про «Центри спадщини», історичні поселення, тематичні парки та інші, що слугують меті збереження й актуалізації нерухомої історико-культурної та природної спадщини у пострадянських країнах. Чи є вони складовою музейного світу?
13	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати матеріали про розроблені українськими дослідниками проекти створення комплексних індустріально-ландшафтних музеїв «під відкритим небом».
14	Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати матеріали про типологію музеїв, створених на основі об'єктів музеєфікації.

Індивідуальне науково-дослідне завдання:

Провести передпроектні дослідження одного з об'єктів культурної або природної спадщини Волині, який може бути музеєфікований. На їх основі обґрунтувати доцільність та перспективність проведення музеєфікації, її можливі форми.

Враховується зміст, структурованість тексту, дотримання академічної доброчесності, технічних вимог, вміння представити результати дослідження аудиторії. Максимальна оцінка – 10 балів.

IV. Політика оцінювання

При вивченні освітнього компонента «Музеєфікація історико-культурної і природної спадщини» застосовується поточний та підсумковий семестрові форми контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу. Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях та семінарських заняттях, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями та під час дискусій при обговоренні навчальних питань на семінарських заняттях, у формі написання рефератів, розв'язування кейсів, підготовки ІНДЗ.

При вивченні освітнього компонента необхідно спиратися на конспект лекцій, рекомендовану навчальну та наукову літературу. Вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії з проблем освітнього компонента.

Відвідування занять є обов'язковим. У разі підписання здобувачем вищої освіти індивідуального плану обов'язковим є виконання індивідуальних завдань згідно зі встановленим викладачем графіком. Високо оцінюється прагнення здобувачів вищої освіти: регулярно відвідувати заняття; планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал; активно працювати на лекційних і семінарських заняттях, брати участь в обговоренні дискусійних питань; повною мірою долучатися до активних форм навчання; відпрацьовувати пропущені семінарські заняття. Навчання за індивідуальним графіком може бути організоване за допомогою дистанційних технологій навчання, або в інший спосіб (електронний особистий кабінет здобувача, електронна пошта, доступні аудіокомунікаційні сервіси).

Недопустимими є: пропуски з неповажних причин та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими

мобільними пристроями під час заняття (окрім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат.

Здобувачі вищої освіти мають дотримуватися академічної доброчесності: самостійно виконувати усі навчальні завдання, завдання підсумкового контролю. У разі використання ідей, тверджень, відомостей при виконанні усіх завдань, передбачених силабусом, необхідно у формі посилань вказувати на джерела інформації. Дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права. Дотримуватись положень «Кодексу академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки».

Результати навчання, здобуті здобувачем освіти шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації. Порядок та процедура визнання регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки». Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайноосвіта, професійні стажування та ін.), які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, тощо, які передбачені силабусом ОК. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК (але не пізніше початку останнього місяця навчання, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання).

Окремі теми, змістовий модуль чи курс можуть бути перезараховані здобувачу вищої освіти відповідно до «Положення про підготовку здобувачів за дуальною формою здобуття освіти у ВНУ імені Лесі Українки». Оцінювання здобувачів представником підприємства – наставником, яке зафіксоване у програмі навчання, враховується у кінці семестру вивчення

ОК, програмні результати вивчення якого частково або повністю внесені до програми навчання на поточний семестр.

Здобувачам освіти, які брали участь у олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, наукових доповідей для виступів на засіданнях проблемних груп тощо й досягли значних результатів згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК, із врахуванням відповідності тематики наукових досліджень цій ОК:

1. доповідь на науковій конференції (без публікації тез) – 3 бали;
2. участь у роботі конференції (з публікацією тез) – 5 балів;
3. участь в студентській олімпіаді – від 3 до 10 балів (1 місце – 10, 2 – 7, 3 – 5 балів, участь – 3 бали);
4. участь у студентських конкурсах наукових робіт – від 5 до 15 балів (1 місце – 15, 2 – 10, 3 – 7 балів, участь – 5 балів);
5. публікація статті у виданнях, що не входять до переліку фахових в Україні – 10 балів;
6. публікація у виданнях, що входить до переліку фахових видань України – 15 балів;
7. презентація дослідження на засіданні Наукового товариства аспірантів і студентів факультету – 5 балів;
8. презентація дослідження на засіданні проблемної групи – 5 балів.

Систему додаткових (бонусних) балів затверджено на засіданні кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності (протокол № 1 від 28.08.2023) та засіданні науково-методичної комісії факультету історії, політології та національної безпеки (протокол № 2 від 12.09.2023).

Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність із ОК становить 70 балів. Після завершення вивчення тем кожного з 2-х змістових модулів здійснюється модульний контроль у формі виконання здобувачем освіти модульної контрольної роботи. Максимальний бал, отриманий за 2-і модульні контрольні роботи, становить 30 балів. Підсумкова модульна оцінка визначається в балах як сума поточної та контрольної модульних оцінок. Модуль зараховується здобувачеві, якщо він успішно виконав всі види навчальної роботи, передбачені силабусом освітнього компонента. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Протягом поточної роботи здобувач освіти має набрати не менше 35 балів (як допуск до складання іспиту). Для отримання допуску здобувач освіти має відпрацювати практичні роботи до дати іспиту під час основної сесії. Оцінки за відпрацьовані роботи викладач виставляє в електронний журнал успішності поруч або замість «н». У випадку, якщо здобувач освіти отримав менше, ніж 35 балів, він не може бути допущеним до екзамену і повинен бути відрахований за академічну неуспішність.

Консультації здобувачам вищої освіти надаються: на кафедрі згідно графіку; онлайн через Університетський портал – Office 365, за допомогою Viber чи електронної скриньки (за попередньою домовленістю з викладачем).

Загалом оцінювання здобувачів здійснюється відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ імені Лесі Українки». Максимальну кількість балів (100) можна набрати упродовж семестру за результатами виконання усіх видів робіт, які передбачені силабусом:

1. Робота на семінарських заняттях (максимум 70 балів – 5 балів x

14 занять).

2. Відвідування і робота на лекційних заняттях (максимум 10 балів).
3. Виконання завдань самостійної роботи (максимум 10 балів).
4. Виконання ІНДЗ (максимум 10 балів).

V. Підсумковий контроль

Семестровий залік виставляється здобувачам освіти на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи упродовж семестру за 100-бальною шкалою. У дату складання заліку викладач фіксує у відомості суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу.

Перелік питань підсумкового контролю:

1. Різноманітність форм включення спадщини в актуальну культуру.
2. Музеефікація як інструмент збереження та актуалізації культурної і природної спадщини.
3. Проблема визначення поняття «музеефікація».
4. Наукова мова музеєзнавства і музеефікація.
5. Історія музеефікації об'єктів культурної та природної спадщини.
6. Критерії оцінки пам'яток історії та культури для вибору напрямів і форм їх музеефікації.
7. Принципи музеефікації.

8. Методи музеєфікації об'єктів спадщини (фіксація, реконструкція, ревіталізація, моделювання, конструювання).
9. Типи музеєфікації пам'ятки.
10. Часткова музеєфікація.
11. Вітчизняні нормативно-правові документи та організаційне забезпечення процесів музеєфікації об'єктів культурної і природної спадщини.
12. Міжнародні нормативні акти та організаційне забезпечення процесів музеєфікації об'єктів культурної і природної спадщини.
13. Основні етапи та особливості музеєфікації різних видів пам'яток.
14. Музеєфікація пам'яток археології.
15. Музеєфікація пам'яток історії.
16. Музеєфікація пам'яток архітектури.
17. Типи музеєфікації пам'яток архітектури.
18. Музеєфікація пам'яток містобудування.
19. Музеєфікація монументальних пам'яток.
20. Музеєфікація пам'яток науки і техніки, індустрії.
21. Музеєфікація пам'яток індустрії.
22. Перспективні методи музеєфікації археологічної спадщини.
23. Середовищний підхід до музеєфікації.
24. Сади і парки, ландшафтні пам'ятки як об'єкти музеєфікації.
25. Музеєфікація пам'яток та музеї.
26. Музеї просто неба.
27. Проблема створення та функціонування екомuzeїв.
28. Музеєфікація нематеріальної культурної спадщини.
29. Передпроектні дослідження та розробка проекту музеєфікації об'єктів культурної і природної спадщини.
30. Методика оцінювання ефективності функціонування музеєфікованих об'єктів культурної і природної спадщини.
31. Світовий досвід музеєфікації об'єктів культурної і природної спадщини.

32. Типологія зарубіжних музеєфікованих об'єктів культурної та природної спадщини.
33. Реалізація музеєфікації на пострадянському просторі.
34. Вітчизняні практики музеєфікації об'єктів культурної і природної спадщини.
35. Типологія вітчизняних музеєфікованих об'єктів культурної та природної спадщини.
36. Цифрова музеєфікація як перспективний механізм збереження і презентації культурної і природної спадщини.
37. Музеєфіковані пам'ятки як об'єкти туристичної індустрії.
38. Музеєфікація культурної спадщини та розвиток територіальних громад.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Брич М. Музеєфікація пам'яток архітектури та містобудування як засіб збереження історико-культурної спадщини. *Historical and Cultural Studies*. 2015. Vol. 2. No 1. P. 31–35.
2. Вечерський В. В. Спадщина містобудування України: Теорія і практика історико-містобудівних пам'яткоохоронних досліджень населених місць. Київ: НДІТІАМ, 2003. 558 с.

3. Воронцова О. А. Музеєфікація печерних комплексів у Києві. *XV Несторівські студії. Новітні дослідження джерел з середньовічної історії України (XI–XIV ст.): матеріали наукової конференції* (10 листопада 2017 р.). Київ: Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник, 2017. С. 4–8.
4. Гайко Г., Білецький В. Гірнича спадщина та ревалоризація давніх підземних споруд. *Схід*, 2016. № 1 (141). С. 40–44.
5. Гнера, В. А. Музеєфікація пам'яток археології у міському середовищі. *Opus Mixtum*. 2016. № 4. С. 208–217.
6. Годованська О. Музеєфікація об'єктів культурної спадщини: на прикладі Музею народної архітектури і побуту імені Климентія Шептицького. *Народознавчі зошити*. 2023. № 2 (170). С. 353–360.
7. Гончарова А. Музеєфікація історико-культурної спадщини: світовий досвід. *Грані історії*. 2018. Вип. 1. С. 215–219.
8. Грицюк Д. П. Збереження та музеєфікація архітектурного ансамблю «Меджибізька фортеця» в рамках діяльності Державного історико-архітектурного заповідника «Межибіж». *Південний архів (історичні науки)*. 2023. Вип. 41. С. 33–40.
9. Дем'яненко Н. Музеєфікація споруд Двору Гончара Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав». *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: Історичні науки. 2020. Т. 31 (70). № 2. С. 63–67.
10. Дмитрік Н. О. Напрямки реновації промислових об'єктів. *Архітектурний вісник КНУБА*. 2017. № 13. С. 464–468.
11. Жукова О. Відродження старовинних садіб шляхом створення музейно-туристичних центрів як сучасна тенденція музейнопам'яткоохоронної справи (на прикладі садиби Мсциховського Луганської обл.). *Сіверщина в історії України*. 2012. Вип. 5. С. 21–26.
12. Жукова О. До питання музеєфікації Спаської церкви в Наталіївці як живого музею. *Історія релігій в Україні*. 2016. Ч. 2–3. С. 383–391.

13. Жукова О. В. Музеєфікація замкових комплексів України як один з засобів їх збереження. *Археометрія та охорона історико-культурної спадщини* / Веб-видання. Київ, 2004. URL: <http://www.myslenedrevo.com.ua/studies/arox/2004/zhukova.html>.

14. Жукова О. В. Музеєфікація історико-архітектурних пам'яток Хмельниччини: проблеми та перспективи. *Могилянські читання 2002 року*: Зб. наук. праць. Київ: ВІПОЛ, 2003. С. 205–208.

15. Жукова О. Методологічні проблеми створення ансамблевих музеїв як одного з напрямів музеєфікації історико-культурних пам'яток в Україні. *Ніжинська старовина*. 2013. Вип. 16. С. 5–11.

16. Жукова О. Пам'ятки садибного будівництва на Сумщині як об'єкти пам'яткоохоронної діяльності. *Сіверщина в історії України*. 2015. Вип. 8. С. 38–43.

17. Жукова О. Сучасні практики ревіталізації пам'яток палацово-паркової архітектури (на прикладі палацу Лянцкоронських-Урбанських ХІХ – поч. ХХ ст. в с. Тартаків Львівської обл.). *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв*. Серія: Музеєзнавство і пам'яткознавство. 2019. № 2(2). С. 105–113.

18. Жукова О. Формування експозиційного простору шляхом комплексного використання історико-культурного середовища (на прикладі історичного центру м. Охтирка Сумської обл.). *Сіверщина в історії України*. 2014. Вип. 7. С. 20–26.

19. Звіряка А. І. До питання виявлення, дослідження, збереження та використання ландшафтних об'єктів культурної спадщини. *Праці Центру пам'яткознавства*. 2014. Вип. 26. С. 25–30.

20. Звіряка А. І. Ландшафтні об'єкти культурної спадщини. Вітчизняний та зарубіжний досвід визначення та збереження. *Сіверщина в історії України*. 2013. Вип. 6. С. 25–27.

21. Іванюк О. Музеєфікація військової історичної спадщини в Наддніпрянській Україні та Криму в XIX – на початку XX ст. *Київські історичні студії*. 2018. №2 (7). С. 81–88.

22. Ієвлєва В. П. Методичні рекомендації щодо музеєфікації нерухомих пам'яток науки і техніки. *Праці НДІ пам'яткоохоронних досліджень*. 2008. Вип. 2. С. 14–28.

23. Кепін Д. В. Музеєфікація об'єктів археологічної спадщини в Європі: на прикладі пам'яток первісної культури / Центр пам'яткознав. НАН України та Укр. Т-ва охорони пам'яток історії та культури. Київ : Центр пам'яткознав. НАНУ та УТОПІК : Максименко М. Т., 2005. 175 с.

24. Кепін Д., Титова О. Інноваційні підходи до музеєфікації архітектурно-археологічних пам'яток (на прикладі комплексу «Пересопниця»). *Праці Центру пам'яткознавства*. Зб. наук. пр. Київ, 2018. Вип. 34. С. 116–121.

25. Кодін В.О. Основи реконструкції історичних міст: Навч. посібник. Харків: ХНАМГ, 2009. 172 с.

26. Комплексні наукові дослідження в реставрації пам'яток архітектури: Колективна монографія під ред. проф., д. арх. Миколи Бєвза. Львів: НУ «Львівська політехніка», вид-во «Растр-7», 2022. 346 с.

27. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини : ЮНЕСКО; Конвенція, Міжнародний документ від 16.11.1972. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_089

28. Концепція збереження спільної культурної та історичної спадщини шляхом музеєфікації : монографія / Л. О. Чухрай, С. Ж. Пустовалов ; рецензенти: Г. Ю. Івакін, С. Я. Ольговський. Київ : [НАКККиМ], 2014. 204 с.

29. Коптєва Т. С. Музеєфікація гірничопромислових ландшафтів Криворізької ландшафтно-технологічної системи. *Географія та туризм : матеріали V Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф.* Харків. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди, Харків, 28 лют. 2022 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [за заг. ред. П. І. Лоцмана]. Харків, 2022. С. 79–82.

30. Костенко О. Музеєфікація археологічних матеріалів з курганів Дніпропетровської обл. Київ. 2013. 92 с.

31. Кудерська Н. І., Кудерська І. О. Нормативно-правове забезпечення здійснення музеєфікації об'єктів нематеріальної культурної спадщини в Україні. *Верховенство права*. 2017. № 3. С. 81–89.

32. Лесик О. Пристосування пам'яток архітектури до нових потреб: сучасна проблематика. *Архітектурна спадщина Волині*. 2014. № 4. С. 22–26.

33. Лисий І. Вектори музеєфікації замків Івано-Франківщини. *Військово-історичний меридіан*. Електронний науковий фаховий журнал. 2017. № 16. С. 75–87.

34. Лі Ш. Збереження і музеєфікація історичних об'єктів в Китаї. *Vita antiqua*. 2019. № 11. С. 200–204.

35. Надольська В. В. Музейний простір «Окольний замок» у Луцьку: новітні практики музеєфікації і використання культурної спадщини. Постаті рідного краю: історія та сучасність. Науковий збірник «Велика Волинь». Матеріали Всеукраїнської науково-краєзнавчої конференції (Житомир, 23 травня 2025 р.). Вип. 67 / упоряд. П. С. Скавронський. Бердичів : ФОП Мельник М. В., 2025. С. 384–390.

36. Надольська В., Гаврилюк С. Музеї і нематеріальна культурна спадщина. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2023. Вип 63, том 2. С. 16–24.

37. Пам'ятники архітектури та містобудування України: Довідник Держ. реєстру національного культурного надбання / За ред. А. П. Мардера та В. В. Вечерського. Київ: Техніка, 2000. 318 с.

38. Панкратова Н. Д., Гайко Г. І., Савченко І. О. Розвиток підземної урбаністики як системи альтернативних проєктних конфігурацій. Київ: Накова думка, 2020. 134 с.

39. Пацюк В. Музеєфікація об'єктів індустриальної спадщини Кривбасу як напрямок розвитку індустриального туризму. *Праці науково-дослідного*

інституту пам'яткоохоронних досліджень. Вип. 6. Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2011. С. 467–478.

40. Петришин Г. П. та ін. Історичні архітектурно-містобудівні комплекси. Науково-методичні дослідження: Навчальний посібник / за ред. Петришин Г. П. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2006. 212 с.

41. Прибега Л. Музеєфікація об'єктів архітектурно-містобудівної спадщини (Методологічний аспект). *Українська академія мистецтва*. Київ, 2012. Вип. 19. С. 159–166.

42. Прибега Л. Архітектурна спадщина України: пам'яткоохоронний аспект: монографія. Київ: Інститут культурології НАМ України, 2015. 237 с.

43. Прибега Л. Громницький А. Засади музеєфікації будівель і споруд, порушених в Україні злочинними діями військових РФ. *Вісник Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури*. 2024. № 1. С. 29–35.

44. Про музеї та музейну справу : закон України [прийнято Верхов. Радою 29.06.1995 № 249/95-ВР]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80>

45. Про охорону культурної спадщини : закон України [прийнято Верхов. Радою 08.06.2000 № 1805-III]. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>

46. Про приєднання України до Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини : закон України [прийнято Верхов. радою 06.03.2008 № 132-VI]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/132-17>

47. Пустовалов С. Ж., Чухрай Л. О. Потенційні можливості музеєфікації пам'яток кам'яної доби на території України. *Наукові записки*. 2007. Том 62. Теорія та історія культури. С. 28–38.

48. Реновація промислової забудови та її адаптація до сучасного міського середовища / Ю. І. Гайко, Є. Ю. Гнатченко, О. В. Завальний, Е. А. Шишкін; за заг. ред. Ю. І. Гайка, Е. А. Шишкіна. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 353 с.

49. Рутинський М. Й. Замковий туризм в Україні: Географія пам'яток фортифікаційного зодчества та перспективи їх туристичного відродження. Київ : Центр навчальної літератури 2007. 432 с.

50. Семенович І. М. Історіографія та досвід музеєфікації нерухомих пам'яток археології. *Студентський вісник НУВГП*. 2020. Вип. 1 (13). С. 3–6.

51. Сердюк О. Музеєфікація комплексних пам'яток. *Праці НДІ пам'яткоохоронних досліджень*. 2009. Вип. 3. С. 43–68.

52. Соколенко А. Світовий досвід музеєфікації археологічних пам'яток. *Часопис соціально-економічної географії*. 2015. Вип. 19 (2). С. 198–204.

53. Сольона І. В., Авдеєва М. С. Особливості музеєфікації архітектурної спадщини. *Проблеми розвитку міського середовища: наук.-техн. збірник*. Київ:, НАУ, 2019. Вип. 2 (23). С. 140–149.

54. Сучасні проблеми дослідження, реставрації та збереження культурної спадщини : збірник наукових праць / редкол.: В. Д. Сидоренко, А. О. Пучков, Л. А. Дрофань [та ін.]. Київ : ІПСМ НАМ України. 2017. Вип. 12/13. 334 с.

55. Титова О. М., Кепін Д. В. Дефініція поняття «археопарк». *Археологічний літопис Лівобережної України*. 2003. № 2. С. 5–13.

56. Титова О. М., Кепін Д. В. Проблеми музеєфікації нерухомих пам'яток кам'яного віку України. *Кам'яна доба України*. 2003. Вип. 4: До 130 – річчя відкриття Гінцівської стоянки. С. 102–111.

57. Чухрай Л. О. Найвизначніші пам'ятки археології України. *Перспективи розвитку нових видів туризму / За заг. ред. Г. Сороки; ПП «Рекламне агенство «Акваріум»*; Львів, 2021. 172 с.

58. Ярош Д. Оперування поняттям «музеєфікація» в пам'яткоохоронній сфері. *Українська академія мистецтва*. Київ, 2013. Вип. 21. С. 157–163.

59. Assion Peter. History, Tradition, and Folklorism: On Museification as a Contemporary Cultural Phenomenon. *L'Homme et la société*. 2002. Volume 146, Issue 4, pp. 101–117.

60. Blent Karin. Skansen, 2005. 146 p.

61. Lusiani Maria, Panozzo Fabrizio. Industrial Heritage in Action Beyond Museification and Regeneration. *Cultural Heritage. Scenarios 2015–2017*, pp. 375–388.

62. Mikoś T. Metodyka kompleksowej rewitalizacji, adaptacji i rewaloryzacji zabytkowych obiektów podziemnych z wykorzystaniem technik górniczych, Uczelniane Wydawnictwa Naukowo-Dydaktyczne AGH, Kraków, 2005. 348 s.

63. Ploșnița Elena. Museum. Museumification of the immovable cultural heritage. Chișinău: Biblioteca «Tyragetia» XXXIV, 2021. 236 p.

Інтернет-ресурси:

1. Київський науково-методичний центр по охороні, реставрації та використанню пам'яток історії, культури і заповідних територій. URL: <https://knmc.kyivcity.gov.ua/knmts/>

2. Науково-методичний центр розвитку музеєзнавства і пам'яткознавства Харківського гуманітарного університету. URL: <https://www.facebook.com/CultHeritageUA/>

3. Офіційний сайт ICCROM. URL: <https://www.iccrom.org/section/world-heritage>

4. Офіційний сайт Світової спадщини ЮНЕСКО. URL: <https://en.unesco.org/>

5. Archaeological Heritage: Fund for the Promotion of the Protection of Archaeological Monuments. URL: <http://www.archeology-russia.org/laws/ets143>

6. European Federation of Associations of Industrial and Technical Heritage. URL: <https://www.industrialheritage.eu/>

7. Conservation Studies. URL: <https://www.iccrom.org/publication/conservation-living-religious-heritage>

8. CULTURALBASE – Social Platform for Heritage and European Identities. URL: <https://culturalbase.eu/>

9. Culture and Creativity / European Union. URL: <https://culture.ec.europa.eu/policies/selected-themes/cultural-heritage>
10. Managing cultural world heritage / World Heritage Resource manual.
URL: <https://whc.unesco.org/en/managing-cultural-world-heritage/>
11. Naoh. URL: <https://newarchitectures.com/>
12. Prezi. URL: <https://prezi.com/p/t92k7wukjuxg/museification-kz/>
13. ReHERIT. URL: <https://reherit.org.ua/pro-proekt/>

РОЗДІЛ 2

ПЛАНІ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ І МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ЇХ ПІДГОТОВКИ

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, практичне заняття – це вид навчального заняття, під час якого відбувається детальний розгляд здобувачами освіти під керівництвом викладача окремих теоретичних положень освітнього компонента і формуються вміння й навички їх практичного застосування. Основна дидактична мета практичного заняття – розширення, поглиблення та деталізація наукових знань, отриманих здобувачами на лекціях і в процесі самостійної роботи й спрямованих на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, прищеплення умінь і навичок, розвиток наукового мислення та усного мовлення здобувачів.

Практичні (семінарські) заняття є важливою складовою освітнього процесу. Вони виконують важливі функції. Семінар допомагає студентам поглибити та закріпити знання з конкретної теми або дисципліни завдяки більш ґрунтовному розгляду теоретичного матеріалу, опрацювання різноманітних підходів до вирішення проблем і практичних задач. Семінари сприяють розвитку аналітичного, критичного та логічного мислення здобувачів освіти, допомагають розвивати вміння самостійно працювати з науковими джерелами, формулювати власні думки та аргументувати власну точку зору. У ході семінарських занять студенти навчаються ефективно взаємодіяти з викладачем та одногрупниками; важливими є обговорення, дискусії, робота в групах, що покращує комунікативні навички та вміння презентувати свої ідеї. Семінарське заняття дає змогу викладачу оцінити рівень підготовки здобувачів освіти, перевірити їхні знання, вміння

аналізувати інформацію, застосовувати теоретичні концепції на практиці, виявити проблеми в розумінні та за потреби скоригувати освітній процес.

Семінарські заняття стимулюють інтерес студентів до самостійної роботи та пошуку нової інформації; створюють можливості для активного залучення до процесу навчання, що допомагає студентам краще зрозуміти важливість та актуальність освітнього компоненту. Практичне (семінарське) заняття сприяє інтерактивному навчанню, де студенти активно залучені до обговорення, вирішення задач, презентацій, що допомагає краще засвоювати новий матеріал. Усе це разом забезпечує ефективний процес навчання, де здобувач вищої освіти не лише отримує знання, але й навчається критично мислити, дискутувати, обґрунтовувати власну точку зору.

Практичні (семінарські) заняття тісно взаємопов'язані із лекціями та проводяться після прочитаної лекції з відповідної теми освітнього компонента та самостійної підготовки здобувачів освіти. При підготовці до семінару потрібно: 1) Уважно прочитати тему, яка буде розглядатися на занятті; зрозуміти, які ключові питання потрібно опрацювати. 2) Ознайомитися із навчальною літературою (посібниками, підручниками), а також вузькотематичними науковими публікаціями і джерелами. Не рекомендується використовувати матеріали Вікіпедії, оскільки вони зазвичай містять низку неточностей та помилок. Необхідні для засвоєння ОК наукові статті, монографії, джерела можна знайти за ключовими словами за допомогою пошукової системи вільного доступу Google Академія, при цьому звертаючи увагу на дослідження за останні п'ять років. 3) Якщо є час і бажання поглибити знання, знайдіть та опрацюйте додаткові джерела (наукові статті, відео, інтерв'ю експертів), перевіряючи при цьому достовірність інформації. 4) Обов'язковим є опрацювання понять і термінів, які виокремлені для кожної із тем. 5) Укладання конспекту (з виділенням основних тез, прикладів), словника понять і термінів сприятиме кращому засвоєнню матеріалу, стане у нагоді під час виступу, підготовки до експрес-тестування.

Практичне заняття відбувається у формі виступів здобувачів освіти із доповідями та повідомленнями, доповнень, відповідей на уточнюючі запитання, які можуть бути озвучені як викладачем, так й студентами. Зацікавлення обговорюваними проблемами, залученість усієї аудиторії до їх обговорення, обміну думками дозволяє досягти найкращих результатів у засвоєнні нового матеріалу. Здобувачі повинні підготуватися до усіх питань практичного заняття, щоб мати змогу доповнювати, заперечувати, аргументувати власну думку тощо.

Відповідь на питання практичного заняття має бути чіткою і зрозумілою, логічною, структурованою, за змістом відповідати включеній у план проблемі, цікавою для слухачів, завершуватися обґрунтованими висновками, що випливають із сказаного доповідачем. У виступі потрібно звернути увагу на праці дослідників та інші матеріали, які послужили джерелом для підготовки відповіді; дискусійні питання, які по різному висвітлюються вченими; на роз'яснення нових термінів. За бажанням студента виступ може супроводжуватися презентацією. Відповіді на додаткові запитання (озвучені як викладачем, так й одногрупниками) мають бути чіткими, конкретними, аргументованими. Доповідач має вміти відстоювати власну позицію та зроблені висновки.

Здобувачі освіти за бажанням можуть підготувати та презентувати на практичному занятті одну із тем рефератів (у формі усного виступу, візуальних матеріалів).

На практичному занятті студенти не лише здобувають нові знання, але й формують власне ораторське мистецтво, вміння слухати та аналізувати відповіді доповідача, доповнювати відповідь уточнюючою інформацією, формулювати запитання, відстоювати власне бачення проблеми, враховувати думку інших. Семінарське заняття є майданчиком для розвитку мислення, висловлення власних суджень, аналізу думок інших, інтелектуального розвитку загалом, формуванні наукового світогляду, методів і прийомів пошуку істини, культури спілкування. Підготовка до семінарського заняття

вимагає від студента самостійної роботи з джерелами інформації, що розвиває відповідальність і навички самоорганізації, проведення наукових досліджень.

У кінці практичного заняття викладач надає студентам конструктивні коментарі щодо їхньої роботи, оцінює результати їхньої роботи.

Практичне заняття має базуватися на атмосфері поваги і взаєморозуміння. Студенти мають дотримуватися норм академічної етики. Загалом усе це допомагає створити ефективне освітнє середовище, яке сприяє розвитку критичного мислення, комунікативних навичок і засвоєнню навчального матеріалу.

Практичні заняття можуть проводитися у формі семінару запитань і відповідей, розгорнутої бесіди, дискусії, наукової / теоретичної конференції, прес-конференції, пізнавальної гри тощо. Для організації роботи студентів можуть бути розподілені ролі модератора, доповідача, опонента, експерта.

На практичному занятті можуть проводитися тематичні контрольні роботи у вигляді тестування або розгорнутого письмового опитування.

Практичне заняття 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МУЗЕЄФІКАЦІЇ ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ ТА ПРИРОДНОЇ СПАДЩИНИ

1. Базові поняття курсу.
2. Критерії ціннісної характеристики історико-культурної спадщини: хронологічний, естетичний, сакральний, меморіальний.
3. Унікальна спадщина, її сутнісні ознаки.
4. Поняття «суспільної цінності спадщини».
5. Проблеми музеєфікації історико-культурної спадщини у контексті музеєзнавства.

Опрацювати поняття і категорії: музеєфікація, об'єкт культурної спадщини, об'єкт природної спадщини, пам'ятка, унікальна спадщина, суспільна цінність спадщини, використання культурної і природної спадщини, історико-культурна спадщина.

Теми рефератів:

1. Еволюція концепту «спадщина» у документах ЮНЕСКО та ІКОМОС: від пам'ятки до культурного ландшафту.
2. Аксіологічний підхід у музеєфікації: конфлікт і синтез естетичної та меморіальної цінності.
3. Феномен «унікальності» в цифрову епоху: аура автентичного об'єкта vs цифрова репліка.
4. Музеєфікація як інструмент деконструкції та збереження смислів: теоретичний дискурс

Практичне заняття 2. МУЗЕЄФІКАЦІЯ ПАМ'ЯТОК ЯК НАЙВАЖЛИВІШИЙ РЕСУРС ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

1. Історія вивчення та використання музеєфікації.
2. Музеєфікація нерухомої частини історико-культурної спадщини як найбільш ефективний шлях збереження пам'яток.
3. Історія музеєфікації пам'яток.
4. Розширення поняття «пам'ятка» та збільшення кола об'єктів музеєфікації.
5. Досвід музеєфікації та типологія музеєфікованих об'єктів історико-культурної спадщини в Україні.
6. Зарубіжні практики музеєфікації та типологія музеєфікованих об'єктів історико-культурної спадщини.
7. Роль музеєфікації для розвитку туристичної індустрії.

Опрацювати поняття і категорії: нерухома пам'ятка, автентичність, ревіталізація, адаптація пам'ятки, експозиційний потенціал, історико-культурний заповідник, музей просто неба (скансен), інтерпретація спадщини, культурний туризм, in situ (на місці).

Теми рефератів:

1. Вплив музеєфікації на соціально-економічний розвиток малих міст.
2. Етичні аспекти музеєфікації сакральних об'єктів та діючих культових споруд.

3. Використання VR/AR технологій як засіб «цифрової музеєфікації» втрачених або недоступних пам'яток.

Практичне заняття 3. НОРМАТИВНА БАЗА ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСІВ МУЗЕЄФІКАЦІЇ ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ І ПРИРОДНОЇ СПАДЩИНИ

1. Галузеве законодавство України про виявлення та збереження об'єктів культурної і природної спадщини.
2. Міжнародні документи з охорони культурної і природної спадщини.
3. Суб'єкти культурної галузі України, залучені до процесів музеєфікації об'єктів культурної і природної спадщини.
4. Сучасна система регулювання сфери охорони та використання об'єктів культурної та природної спадщини
5. Складові організаційного забезпечення процесів музеєфікації.

Опрацювати поняття і категорії: Державний реєстр нерухомих пам'яток України, охоронний договір, зони охорони пам'ятки, категорія охорони (національного або місцевого значення), пам'ятка як об'єкт права власності, державна експертиза культурних цінностей, менеджмент-план об'єкта, орган охорони культурної спадщини, природно-заповідний фонд України.

Теми рефератів:

1. Імплементация положень Конвенції про охорону архітектурної спадщини Європи в українське законодавство.
2. Правовий статус музеєфікованої археологічної спадщини: проблеми власності та доступу.
3. Роль громадських організацій та міжнародних фондів у фінансуванні проектів музеєфікації (на прикладі фонду ALIPH або проектів ЄС).
4. Нормативне забезпечення музеєфікації об'єктів природної спадщини в межах національних природних парків України.

Практичне заняття 4. НАПРЯМИ І ФОРМИ МУЗЕЄФІКАЦІЇ ОБ'ЄКТІВ СПАДЩИНИ

1. Створення на базі пам'яток музеїв і заповідників.
2. Використання об'єктів культурної та природної спадщини в туристичній індустрії як другий напрям музеєфікації.
3. Забезпечення екскурсійного відвідування пам'яток без створення музею на його території як третій напрям музеєфікації.
4. Історико-культурна спадщина і урбаністика.
5. Співвідношення напрямів і відповідних їм форм музеєфікації історико-культурних та природних об'єктів.

Опрацювати поняття і категорії: ансамблевий музей, археологічний парк, екскурсійний об'єкт, музей-заповідник, інфоцентр пам'ятки (Visitor center), музей-скансен, маршрути спадщини, урбаністичний контекст пам'ятки, інтерпретаційна стежка.

Теми рефератів:

1. Методи експонування археологічної архітектури в структурі сучасного мегаполіса.
2. Створення «музею без стін»: концепція екомuzeю та її реалізація в зарубіжній практиці.
3. Палацово-паркові ансамблі як об'єкти музеєфікації.
4. Динамічна музеєфікація: використання театралізації та живих експозицій у музеях-заповідниках.

Практичне заняття 5. МУЗЕЄФІКАЦІЯ ОБ'ЄКТІВ АРХЕОЛОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ

1. Види пам'яток археології (поселення, стоянка, городище, могильник, печера, скельний живопис).
2. Класифікація об'єктів за матеріалами залишків (з каменю, сирцевої цегли, земля з дерев'яними конструкціями або без них).
3. Музеєфікація in situ. Музеї-розкопи. Захисні павільйони, навіси.

4. Перспективні методи музеєфікації археологічної спадщини: метод ковпака, метод натурної консервації, метод реконструктивно-археологічного макетування.

5. Музеєфікація ландшафтів та середовища.

Опрацювати поняття і категорії: пам'ятка археології, поселення, стоянка, городище, могильник, печера, скельний живопис, музеї-розкопи, захисні павільйони (навіси), метод ковпака, метод натурної консервації, метод реконструктивно-археологічного макетування, консервація археологічного дерева/металу, натурна реконструкція (анастилоз), реконструктивно-археологічне макетування, музеєфікація in situ, трасування (маркування), археологічний скансен.

Теми рефератів:

1. Проблеми експонування «земляної» архітектури (курганів, валів, городищ) у вологому кліматі України.
2. Підземні археологічні музеї в міському просторі: аналіз досвіду Кракова («Підземелля Ринку») та Києва (Поштова площа).
3. Етичні та технічні аспекти музеєфікації стародавніх некрополів та печерних пам'яток.
4. Експериментальна археологія як форма музеєфікації: створення «живих» поселень кам'яної чи залізної доби.
5. Скельний живопис та петрогліфи: методи консервації та цифрові технології віртуальної візуалізації.

Практичне заняття 6. МУЗЕЄФІКАЦІЯ ПАМ'ЯТОК ІСТОРІЇ

1. Критерії оцінки пам'яток історії для вибору напрямів і форм їх музеєфікації.
2. Особливості пам'яток історії, що впливають на реалізацію музеєфікаційних процесів.
3. Вимоги до музеєфікації будинків, споруд і комплексів, пов'язаних зі значними подіями або видатними людьми.

4. Вимоги до музеєфікації середовищного простору.
5. Вимоги до музеєфікації історичних поселень.
6. Вимоги до музеєфікації окремих поховань і некрополів.
7. Вимоги до музеєфікації видатних місць, пов'язаних зі значними подіями або видатними людьми.

Опрацювати поняття і категорії: пам'ятка історії, історичне поселення, меморіалізація, експлуатаційний потенціал пам'ятки, асторико-культурне середовище, адаптація пам'ятки, меморіальний музей-садиба, ревіталізація, некрополь, інтерпретація спадщини.

Темі рефератів:

1. Особливості музеєфікації «важкої спадщини»: світовий досвід консервації місць трагічних історичних подій (на прикладі меморіалів Голокосту або тоталітарних режимів).
2. Музеєфікація історичних поселень як стратегія сталого розвитку регіону: економічний та соціокультурний аспекти.
3. Концепція «музею просто неба» (open-air museum) у збереженні середовищного простору історичних місць.

**Практичне заняття 7. ПАМ'ЯТКИ АРХІТЕКТУРИ ТА
МІСТОБУДУВАННЯ ЯК ОБ'ЄКТИ МУЗЕЄФІКАЦІЇ**

1. Форми та напрями музеєфікації пам'яток фортифікаційної архітектури.
2. Форми та напрями музеєфікації пам'яток палацово-паркової архітектури.
3. Форми та напрями музеєфікації пам'яток культової архітектури.
4. Форми та напрями музеєфікації пам'яток містобудівної архітектури.
5. Особливості пам'яток монументального мистецтва, що впливають на реалізацію музеєфікаційних процесів. Методика музеєфікації.

Опрацювати поняття і категорії: пам'ятка містобудівної архітектури, пам'ятка монументального мистецтва, пам'ятка культової архітектури, фортифікаційна архітектура, ансамбль палацово-парковий, сакралізація

простору, містобудівна домінанта, предмет охорони, анастилоз, урбаністичне середовище, інтеграція пам'ятки.

Темі рефератів:

1. Проблеми поєднання релігійної та музейної функцій у пам'ятках культової архітектури: етичні та технічні аспекти.
2. Використання 3D-модельовання та доповненої реальності (AR) у музеєфікації зруйнованих архітектурних пам'яток.
3. Концепція «живого міста»: методика музеєфікації цілісних кварталів історичної забудови на прикладі міст ЮНЕСКО.
4. Музеєфікація фортифікаційних споруд: від військового об'єкта до креативного простору (аналіз європейських кейсів).

**Практичне заняття 8. МУЗЕЄФІКАЦІЯ ПАМ'ЯТОК НАУКИ І
ТЕХНІКИ, ІНДУСТРІЇ**

1. Форми та напрями музеєфікації пам'яток науки.
2. Форми та напрями музеєфікації пам'яток техніки.
3. Форми та напрями музеєфікації пам'яток промислової архітектури.
4. Форми та напрями музеєфікації пам'яток інженерної архітектури (водогони, мости, шляхова інфраструктура, водонапірні башти, межові стовпи та ін.).
5. Методи та етапи музеєфікації об'єктів морської культурної спадщини.

Опрацювати поняття і категорії: пам'ятки науки, пам'ятки техніки, пам'ятки промислової архітектури, пам'ятки інженерної архітектури, об'єкти морської культурної спадщини, індустриальна спадщина, техногенний ландшафт, наукова реконструкція технологічного процесу, інтерактивне експонування, адаптивне перевикористання, діджиталізація пам'яток техніки.

Темі рефератів:

1. Музеєфікація об'єктів атомної та космічної галузей: етичні, безпекові та технічні виклики (на прикладі Зони відчуження ЧАЕС).
2. Світовий досвід ревіталізації індустриальних ландшафтів.

3. Методологія консервації та експонування підводної спадщини.
4. Роль технічних музеїв у популяризації STEM-освіти: як музеєфікація минулого стимулює майбутні наукові відкриття.

Практичне заняття 9. САДИ І ПАРКИ, ЛАНДШАФТНІ ПАМ'ЯТКИ ЯК ОБ'ЄКТИ МУЗЕЄФІКАЦІЇ

1. Охорона та збереження об'єктів садово-паркового мистецтва, ландшафтних пам'яток.
2. Особливості пам'яток садово-паркового мистецтва, що впливають на реалізацію музеєфікаційних процесів. Методика їх музеєфікації.
3. Особливості ландшафтних пам'яток. Форми та напрями їх музеєфікації.
4. Музеєфікація полів битв.

Опрацювати поняття і категорії: сад, парк, об'єкти садово-паркового мистецтва, ландшафтні пам'ятки, садово-паркове мистецтво, культурний ландшафт, регенерація саду/парку, арбористика в музеєфікації, малі архітектурні форми, поле битви, візуальна вісь (перспектива), інтродукція рослин, трасування, антропогенне навантаження, партер, екологічний менеджмент пам'ятки, топіарне мистецтво.

Тематику рефератів:

1. Пам'ятки садово-паркового мистецтва в умовах сучасного мегаполіса.
2. Роль археологічних досліджень у відтворенні втрачених ландшафтних композицій.
3. Цифрова музеєфікація ландшафтів.
4. Особливості реставрації історичних садів.

Практичне заняття 10. МУЗЕЄФІКАЦІЯ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

1. Музеологічні підходи до терміну «нематеріальна культурна спадщина».

2. Збереження нематеріальної спадщини шляхом документування та фіксації будь-якого її прояву.
3. Сучасні форми та методи роботи зі збереження нематеріальної спадщини (реконструкції, репрезентації та ревіталізації унікальних форм прояву спадщини).
4. Залучення нематеріальної спадщини до процесів музейної комунікації.
5. Екомузеї, середовищні музеї, живі музеї, економузеї.

Опрацювати поняття і категорії: нематеріальна культурна спадщина; жива традиція; носій нематеріальної культурної спадщини; документування нематеріальної спадщини; збереження нематеріальної культурної спадщини; реконструкція, репрезентація та ревіталізація нематеріальної культурної спадщини; інвентаризація нематеріальної культурної спадщини; контекстуалізація; екомузеї; середовищні музеї; живі музеї; економузеї; музейна комунікація; цифрова спадщина.

Тематику рефератів:

1. Конвенція ЮНЕСКО 2003 року: трансформація світових підходів до розуміння та охорони «живої спадщини».
2. Екомузей як інструмент збереження локальної ідентичності: європейський досвід та перспективи для України.
3. Етика музеєфікації сакральних обрядів: межа між науковою фіксацією та перетворенням традиції на «шоу для туристів».
4. Музейна комунікація в епоху Web 3.0: як залучити молодь до вивчення нематеріальної спадщини через гейміфікацію.
5. Носії НКС у музейному просторі: статус «живого національного скарбу» (на прикладі досвіду Японії та Південної Кореї).

Практичне заняття 11. МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МУЗЕЄФІКОВАНИХ ПАМ'ЯТОК ІСТОРІЇ І КУЛЬТУРИ

1. Чинники, що впливають на економічну доцільність музеєфікації пам'яток.
2. Економічні показники, що впливають на економічну ефективність і доцільність музеєфікації.
3. Критерії оцінки можливостей і доцільності пристосування музеєфікованого об'єкту до музейно-туристичним функцій.
4. Шляхи підвищення рентабельності.
5. Розрахунок ефективності експлуатації музеєфікованих пам'яток.

Опрацювати поняття і категорії: економічна доцільність музеєфікації, рентабельність музеєфікованої пам'ятки, музейно-туристичний потенціал, експлуатаційні витрати, адаптивне використання, прямий економічний ефект, непрямий економічний ефект, окупність інвестицій, атрактивність об'єкта, музейний менеджмент, маркетинг культурної спадщини, життєвий цикл пам'ятки, державно-приватне партнерство.

Теми рефератів:

1. Методики розрахунку соціально-економічного впливу музеєфікації на розвиток територіальної громади.
2. Стратегії підвищення рентабельності об'єктів культурної спадщини: світовий досвід (від квиткових продажів до фандрейзингу).
3. Критерії оцінки «музейної придатності» промислових та оборонних споруд: як не помилитися у виборі об'єкта.
4. Ризики при пристосуванні пам'яток до туристичних функцій: фізичне зношення vs фінансовий прибуток.
5. Економіка «живих музеїв» та скансенів: особливості фінансової моделі в умовах сезонності.

Практичне заняття 12. СВІТОВИЙ ДОСВІД МУЗЕЄФІКАЦІЇ ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ І ПРИРОДНОЇ СПАДЩИНИ

1. Функціонування музеєфікованих об'єктів.
2. Музеєфіковані об'єкти як туристичний продукт.
3. Музеєфікація пам'яток як основа для розвитку культурного туризму.
Види туризму, що базуються на основі використання пам'яток історії, культури, природи.
4. Діючі туристичні маршрути на основі використання історико-культурної та природної спадщини.
5. Створення туристичних маршрутів на основі використання об'єктів культурної та природної спадщини.

Опрацювати поняття і категорії: туристичний продукт, туристичні маршрути, сталий туризм, брендинг дестинації, туристична дестинація, транскордонна спадщина, туристичний кластер, овертуризм, управління відвідувачами, діджитал-туризм, культурний туризм.

Теми рефератів:

1. Культурні маршрути Ради Європи: методологія створення та роль у формуванні спільної ідентичності.
2. Музеєфікація та менеджмент об'єктів ЮНЕСКО в умовах воєнних конфліктів та природних катастроф: міжнародні стратегії захисту.
3. Досвід США у створенні національних історичних парків: поєднання природної та культурної спадщини в єдину систему.
4. Китайська модель музеєфікації археологічних зон: від розкопок до масштабних тематичних парків (наприкладі «Теракотової армії»).
5. Трансформація індустриальних регіонів Європи через культурний туризм.

Практичне заняття 13. ВІТЧИЗНЯНІ ПРАКТИКИ МУЗЕЄФІКАЦІЇ ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ І ПРИРОДНОЇ СПАДЩИНИ

1. Функціонування музеєфікованих об'єктів.
2. Музеєфіковані об'єкти як туристичний продукт.

3. Музеєфікація пам'яток як основа для розвитку культурного туризму.
Види туризму, що базуються на основі використання пам'яток історії, культури, природи.
4. Діючі туристичні маршрути на основі використання історико-культурної та природної спадщини.
5. Створення туристичних маршрутів на основі використання об'єктів культурної та природної спадщини.
6. Музеєфіковані об'єкти культурної спадщини Волині.

Опрацювати поняття і категорії: Державний реєстр нерухомих пам'яток України, національний заповідник, історико-культурний заповідник, спадщина під загрозою, музей народної архітектури та побуту, місця пам'яті, пам'ятка національного значення, державно-громадське управління пам'ятками, природно-заповідний фонд України, культурний ландшафт Дніпрових круч, туристичний маршрут «Золоте кільце України».

Тематику рефератів:

1. Музеєфікації пам'яток доби козаччини.
2. Музеєфікація «місць болю» в Україні: меморіалізація подій Революції Гідності та сучасної війни з Росією.
3. Роль релігійних громад у музеєфікації пам'яток культової архітектури.
4. Проблеми та перспективи музеєфікації палацово-паркових ансамблів Лівобережної України (Качанівка, Тростянець).
5. Цифрова музеєфікація української спадщини як інструмент її збереження під час війни.

Практичне заняття 14. МУЗЕЄФІКОВАНІ ПАМ'ЯТКИ ЯК ОБ'ЄКТИ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ

1. Функціонування музеєфікованих об'єктів.
2. Музеєфіковані об'єкти як туристичний продукт.

3. Музеєфікація пам'яток як основа для розвитку культурного туризму.
Види туризму, що базуються на основі використання пам'яток історії, культури, природи.
4. Діючі туристичні маршрути на основі використання історико-культурної та природної спадщини.
5. Створення туристичних маршрутів на основі використання об'єктів культурної та природної спадщини.

Опрацювати поняття і категорії: туристичний продукт, інфраструктура гостинності, екскурсійний маршрут, атрактивність пам'ятки, культурний туризм, паспортизація музеїв, інтерпретація спадщини, музеєфікація ландшафту, спеціалізований туризм, туристична дестинація, центр розвитку туризму, маркетинг територій, діджиталізація турпродукту.

Темати рефератів:

1. Роль високих технологій у перетворенні пам'яток на сучасні туристичні атракції.
2. Музеєфікація полів битв як основа воєнно-історичного туризму.
3. Як зберегти пам'ятку під тиском масового відвідувача.
4. Роль екомuzeїв у розвитку сільського та етнографічного туризму.
5. Створення тематичних культурних маршрутів: від наукової концепції до логістичного втілення.

РОЗДІЛ 3

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. **Поняття «музеєфікація» вперше було вжите у:** 1) 1900-х рр. у працях М. Біляшівського. 2) 1920-х рр. у працях Ф. І. Шміта. 3) 1950-х рр. у працях Дж. Льюїс. 4) 1960-х рр. у працях К. Хадсона.
2. **Поняття «музеєфікація» утвердилося в професійній мові музейних фахівців СРСР з кінця:** 1) 1940-х рр. 2) 1950-х рр. 3) 1960-х рр. 4) 1970-х рр.
3. **Нові підходи до збереження та актуалізації спадщини – включення до сфери музейних інтересів цілих ансамблів, середовища, ландшафтів, об'єктиви нематеріальної спадщини – були започатковані у практичному музеєзнавстві в:** 1) 1960-х рр. 2) 1970-х рр. 3) 1980-х рр. 4) 1990-х рр. 5) 2000-х рр.
4. **Музеєфікація включена до структури музеєзнавства:** 1) як окремий розділ науки. 2) як форма збереження рухомих пам'яток. 3) як повноправний напрям музейної діяльності. 4) як самостійна субдисципліна.
5. **Музеєфікація включена до структури музеєзнавства як повноправний напрям музейної діяльності у:** 1) 1960-х рр. 2) 1970-х рр. 3) 1980-х рр. 4) 1990-х рр. 5) 2000-х рр.
6. **Першим фактом музеєфікації в Європі дослідники вважають:** 1) відкриття Бельведерського дворика у Римі. 2) перетворення Лувру у публічний музей. 3) створення у Франції музеїв на основі секуляризованих храмів. 4) використання як пам'яток та об'єктів показу залишених відкритими розкопок Геркуланума та Помпей.
7. **Меморіалізація знаменитих полів військових дій, яка була розпочата у середині XIX ст., і яка виявилася спочатку у встановленні пам'ятників, пам'ятних знаків і храмів:** 1) була музеєфікацією в

повному розумінні слова. 2) створювала для музеєфікації усі необхідні передумови.

8. **Охоронно-фіксуєчий підхід до музеєфікації в СРСР припав на:**
1) перше десятиріччя радянської влади. 2) 1930–1940-і рр. 3) 1940-х – середину 1980-х рр. 4) середину 1980-х рр. – початок 1990-х рр.
9. **Коли в СРСР музеєфікація з метою максимально дбайливого збереження пам'ятки поступилася місцем пристосуванню будівель під антирелігійні, краєзнавчі та інші експозиції?** 1) 1920-х рр. 2) 1930-х рр. 3) 1940-х рр. 4) 1950-х рр.
10. **Першим меморіальним музеєм в Україні був:** 1) Музей українських старожитностей В. В. Тарнавського. 2) Будинок-музей Т. Г. Шевченка в Києві. 3) Музей-садиба Івана Котляревського. 4) Меморіальний музей-садиба М. К. Коцюбинського. 5) Літературно-меморіальний музей Лесі Українки.
11. **Після Другої світової війни підхід до музеєфікації в СРСР характеризувався переважанням:** 1) пристосування будівель під антирелігійні, краєзнавчі та інші експозиції. 2) аналітичної інтерпретації об'єктів. 3) розкриття значення об'єктів як пам'яток історії та культури через реставрацію «на оптимальну дату». 4) організації експозицій з історії пам'ятки та її реставрації.
12. **«Реставраційно-аналітичний» період музеєфікації тривав в СРСР у:**
1) 1920–1930-х рр. 2) 1930–1940-х рр. 3) 1940–1970-х рр. 4) 1940–1980-х рр. 5) 1970–1990-х рр.
13. **Перші спроби показу цілих фрагментів міського та сільського середовища як пам'яток культури були пов'язані в СРСР із організацією:** 1) ансамблевих музеїв. 2) музеїв-заповідників. 3) середовищних музеїв. 4) економuzeїв.
14. **Організація музеїв-заповідників в СРСР була розпочата з кінця:**
1) 1930-х рр. 2) 1940-х рр. 3) 1950-х рр. 4) 1960-х рр. 5) 1970-х рр.

- 15. Радянське музеєзнавство визначало музеєфікацію як:** 1) напрям культурної політики та галузь музейної справи, сутність якої полягає в перетворенні нерухомих пам'яток історії та культури або природних об'єктів на об'єкти музейного показу. 2) напрям музейної діяльності та охорони пам'яток, спрямований на максимальне збереження, виявлення історико-культурної, наукової, естетичної цінності об'єктів та їх активне включення до сучасної культури.
- 16. У самостійний та повноправний напрям музейної діяльності музеєфікація виокремлюється:** 1) з середини 1980-х рр. 2) з кінця 1980-х рр. 3) з початку 1990-х рр. 4) з середини 1990-х рр.
- 17. Про виокремлення музеєфікації в самостійний та повноправний напрям музейної діяльності свідчили:** 1) відкриття музеїв-заповідників. 2) поява перших музеїв, створених на базі музеєфікації промислових об'єктів. 3) розгортання музеєфікації ландшафтів. 4) створення перших екомuzeїв. 5) привернення уваги світового музейного співтовариства до проблеми збереження музеями нематеріальної спадщини.
- 18. У широкому значенні поняття «музеєфікація» означає:** 1) музейне використання будь-якого об'єкта, рухомого чи нерухомого, який вилучається з середовища побутування і поміщається в особливе, штучне культурно-історичне середовище, яке створюється музеєм. 2) перетворення нерухомих пам'яток на музейні об'єкти безпосередньо на місці побутування; у цьому випадку «музейне середовище» створюється в них і навколо них, а сама пам'ятка стає головним експонатом музею, що виникає.
- 19. У вузькому сенсі в музейній теорії та практиці термін «музеєфікація» означає:** 1) музейне використання будь-якого об'єкта, рухомого чи нерухомого, який вилучається з середовища побутування і поміщається в особливе, штучне культурно-історичне середовище, яке створюється музеєм. 2) перетворення нерухомих пам'яток на музейні об'єкти безпосередньо на місці побутування; у цьому випадку «музейне

середовище» створюється в них і навколо них, а сама пам'ятка стає головним експонатом музею, що виникає.

20. **Музеї та установи музейного типу, які займаються зберіганням матеріальних і нематеріальних об'єктів спадщини у природному для них екологічному та історико-культурному середовищі, забезпечують їх постійну актуалізацію, відтворення і розвиток, називають:**
1) ансамблевими. 2) економuzeями. 3) середовищними. 4) живими.
21. **Історично освоєна територія з постійним населенням, яке зберігає традиційний побут, професійні заняття, спосіб життя, характерні для даної місцевості, і виступає як механізм самозбереження і розвитку навколишнього середовища, називається:** 1) скансен. 2) природний парк. 3) культурний центр. 4) екомuzeй. 5) інтегрований музей.
22. **Дефініція терміну «живий музей» вперше була запропонована американським музеологом:** 1) Кейт Гадсоном. 2) Дунканом Камероном. 3) Жоржем Анрі Рів'єром. 4) Джоном Коттоном Данном.
23. **Ідеї «уявного музею» або «музею без стін» були сформульовані в працях французького письменника, дослідника культури і теоретика мистецтва:** 1) Д. Камерона. 2) Ф. Юбера. 3) Ж. А. Рів'єра. 4) Ч. Енгстрема. 5) А. Мальро.
24. **У якій декларації було обґрунтовано необхідність виходу музеїв за межі виконання традиційних завдань і функцій?** 1) Лісабонській. 2) Квебекській. 3) Лондонській. 4) Берлінській. 5) Паризькій.
25. **Основним критерієм, який визначає підхід до музеєфікації, є тип музеєфікованого об'єкта. Вчені вирізняють наступні групи таких об'єктів:** 1) пам'ятки архітектури та містобудування. 2) пам'ятки археології. 3) пам'ятки науки і техніки. 4) об'єкти нематеріальної культурної спадщини; 5) ландшафти, середовище.
26. **У результаті музеєфікації виникають різні види ансамблевих та середовищних музеїв, які поділяють на чотири основні групи:**

- 1) музей-пам'ятка. 2) музей просто неба. 3) колекційний музей.
 - 4) екомузей. 5) економузей. 6) установа музейного типу.
27. **Із реставрацією нерозривно пов'язана музеєфікація:** 1) ландшафту і середовища. 2) археологічних об'єктів. 3) пам'яток архітектури. 4) об'єктів нематеріальної культурної спадщини.
28. **Виділяють такі методи музеєфікації пам'яток архітектури:** 1) транслокація. 2) реконструкція. 3) м'яка музеєфікація. 4) реінтеграція. 5) in situ.
29. **На основі музеєфікації культурно-історичного ландшафту виникає:** 1) колекційний музей. 2) скансен. 3) середовищний музей. 4) музей-реконструкція.
30. **Найбільш вдалим методом музеєфікації археологічного об'єкта є:** 1) реставрація. 2) консервація. 3) реконструкція. 4) транслокація.
31. **На основі якого методу реконструкції створюються «археодрами» або «археологічні парки»?** 1) графічної реконструкції. 2) натурної реконструкції. 3) віртуальної реконструкції.
32. **Цінність нематеріальних об'єктів може бути:** 1) історичною. 2) естетичною. 3) меморіальною. 4) функціональною.
33. **Існують такі способи музеєфікації об'єктів нематеріальної спадщини:** 1) консервація. 2) актуалізація. 3) музеалізація. 4) моделювання.
34. **Методами актуалізації об'єктів нематеріальної спадщини є:** 1) фіксація. 2) консервація. 3) реконструкція. 4) моделювання.
35. **Повернення втраченого об'єкта історико-культурної спадщини до життя називається:** 1) ревалоризацією. 2) моделюванням. 3) реконструкцією. 4) ревіталізацією.
36. **На основі музеєфікації створюються музеї:** 1) колекційні; 2) ансамблеві; 3) середовищні.
37. **Найбільший за площею екомузей От-Бос функціонує в:** 1) США. 2) Португалії. 3) Франції. 4) Німеччині. 5) Канаді.

38. **Який термін найточніше описує процес перетворення пам'ятки архітектури на музейний об'єкт із повним збереженням її об'ємно-планувальної структури?** 1) реконструкція. 2) реновація. 3) ревіталізація. 4) адаптація. 5) музеєфікація.
39. **Який міжнародний документ є основоположним для визначення принципів консервації та реставрації пам'яток архітектури?** 1) Афінівська хартія 1931 р. 2) Венеціанська хартія 1964 р. 3) Буррська хартія 1979 р. 4) Конвенція про охорону всесвітньої спадщини 1972 р. 5) Нарська хартія про автентичність 1994 р.
40. **У чому полягає специфіка методу анастилозу при музеєфікації зруйнованих пам'яток архітектури?** 1) створення голографічної проєкції втрачених частин. 2) встановлення над пам'яткою захисного скляного саркофагу. 3) повна відбудова споруди з нових матеріалів. 4) відновлення споруди з її оригінальних фрагментів, що збереглися.
41. **Яка головна проблема виникає при музеєфікації об'єктів промислової архітектури (індустріальної спадщини)?** 1) відсутність інтересу у туристів. 2) брак діючої інфраструктури. 3) недостатність експонатів для виставок. 4) величезні площі приміщень та необхідність великих витрат на їх утримання.
42. **Термін «диспаратність» у контексті музеєфікації містобудування означає:** 1) повну ізоляцію пам'ятки від міста. 2) будівництво підземних паркінгів під пам'ятками. 3) різкий контраст, несумісність нових будівель з історичним контекстом. 4) використання однакових кольорів у кварталі. 5) гармонійне поєднання старої та нової забудови.
43. **Який тип музеєфікації передбачає створення «археологічних вікон» у міському середовищі?** 1) повна реконструкція. 2) перенесення фундаментів у приміщення музею. 3) будівництво муляжів на місці розкопок. 4) створення локальної експозиції фрагментів фундаментів під склом.

44. **Який зарубіжний об'єкт є класичним прикладом музеєфікації великого промислового комплексу?** 1) Бурдж Халіфа в ОАЕ. 2) Колізей у Римі. 3) Лувр у Франції. 4) Ейфелева вежа в Парижі. 5) Ландшафтний парк Дуйсбург-Норд у Німеччині.
45. **Яка міжнародна хартія вперше детально визначила поняття «історичні сади» як об'єкти культурної спадщини?** 1) Флорентійська хартія 1981 р. 2) Венеціанська хартія 1964 р. 3) Валеттська конвенція 1992 р. 4) Паризька конвенція 1972 р. 5) Римська декларація 1983 р.
46. **У межах яких підходів реалізується музеєфікація ландшафтів?** 1) середовищного. 2) історичного. 3) хронологічного. 4) ландшафтного. 5) культурологічного.
47. **Виділяють такі етапи музеєфікації археологічних об'єктів:** 1) розкопки. 2) консервація. 3) реставрація. 4) благоустрій підходів. 5) експозиційна інтерпретація.
48. **Для того, щоб не лише зберегти археологічний об'єкт, але й зробити його більш атрактивним для відвідувачів, а також наочно відтворити початковий вигляд об'єкта, використовують метод:** 1) консервації. 2) реставрації. 3) експозиційної інтерпретації. 4) реконструкції.
49. **При проведенні музеєфікації археологічних об'єктів виділяють реконструкції:** 1) натурні. 2) графічні. 3) проєктні. 4) комплексні. 5) віртуальні.
50. **Виділяють такі види історичних місць:** 1) військово-історичні. 2) меморіальні. 3) культові. 4) сакральні. 6) урбаністичні.